S38T
DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR | | **Iomlán na Marcanna** | |

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2005

EACNAMAÍOCHT BHAILE

GNÁTHLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 17 MEITHEAMH - TRÁTHNÓNA 2.00 - 4.00

Iomlán na Marcanna 240

TREORACHA d'IARRTHÓIRÍ

1. Roinn A - 80 marc.
   Freagair 16 (sé cinn déag) de na ceisteanna ó Roinn A.
   Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

2. Roinn B - 160 marc.
   Freagair 4 (ceithre) cheist ó Roinn B.
   Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

STAMPA AN IONAID

Don scrúdaitheoir amháin

CEIST	MARC
Roinn A (Iomlán)	
Roinn B 1	
2	
3	
4	
5	
6	
IOMLÁN ➔	
GRÁD ➔	

1. Iomlán na n-iomlán ag deireadh gach leathanaigh.	
2. Iomlán na n-iomlán de gach ceist toirmiscthe.	
3. Marc iomlán bronnta (1 lúide 2).	
4. Bónas do fhreagairt trí Ghaeilge.	
5. Marc iomlán bronnta trí Ghaeilge (3+4)	

Nóta: Caithfidh an marc i líne 3 (nó líne 5 má tá bónas don Ghaeilge) a bheith cothrom leis an marc sa bhosca **Iomlán na Marcanna** thuas

THALL →

ROINN A

80 marc

Freagair 16 (sé cinn déag) ceist díobh seo a leanas. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Liostaigh **dhá** fhoinse cailciam san aiste bia.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

2. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu fíor **nó** bréagach **gach ceann** de na ráitis seo a leanas.

		FÍOR	BRÉAGACH
(i)	Is é is ciall le glónrú ná ubh nó bainne a scuabadh ar bhia sula ndéantar é a bhácáil.		
(ii)	D’fhéadfadh easpa vitimín C san aiste bia a bheith mar chúis scorbach.		
(iii)	Ciallaíonn sauté aer a thabhairt isteach i gcumasc (meascán).		

3. Ainmnigh **dhá** bhia a bhfuil cion ard salainn iontu.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

4. Tabhair **dhá** bhuntáiste a bhaineann le harán caiscín a bheith san aiste bia.

(i) ____

(ii) ____

5. Mol **trí** bhealach chun saill a laghdú san aiste bia.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

6. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu an bhfuil **gach ceann** de na ráitis seo a leanas fíor **nó** bréagach.

		FÍOR	**BRÉAGACH**
(i)	Is bunriachtanas é bia nach mór soláthar a dhéanamh dó i mbuiséad teaghlaigh.		
(ii)	Cuirfidh fógra maith fonn orainn an táirge a cheannach.		
(iii)	Ní féidir earraí a cheannaítear ag reic a thabhairt ar ais.		

7. Tabhair **dhá** bhuntáiste a bhaineann le barrachóid.

(i) ____

(ii) ____

8. Cuir tic [✓] le pé acu de na hasraonta a chuireann earraí **nó** seirbhísí ar fáil.

ASRAONTA	EARRAÍ	SEIRBHÍSÍ
Siopaí bróg		
Gruagairí		
Búistéirí		
Díoltóirí nuachtán		
Tirimghlantóirí		

9. Tabhair **dhá** bhuntáiste a bhaineann le cuntas bainc a úsáid.

(i) ____

(ii) ____

10. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu an bhfuil **gach ceann** de na ráitis seo a leanas fíor **nó** bréagach.

		FÍOR	BRÉAGACH
(i)	Ciallaíonn cothromas inscne caitheamh go cothrom le fireanna agus le baineanna.		
(ii)	Ceanglaíonn an tsrincne an féatas don mháthair.		
(iii)	Bealach maith chun déileáil le coimhlint is ea neamhshuim a dhéanamh den cheist agus a bheith ag súil go n-imeoidh sí.		

11. Luaigh cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go mbeadh caithimh aimsire ag déagóirí.

(i) ____________________

(ii) ____________________

12. Luaigh **trí** chúis go mbainfeadh roinnt déagóirí mí-úsáid as alcól.

(i) ____________________

(ii) ____________________

(iii) ____________________

13. Cén chiall a bhaineann leis an téarma *sláinte intinne,* dar leat? ____________________

____

____

14. Mínigh cén fáth a gcuirtear fluairíd leis an soláthar uisce poiblí de ghnáth.

____

____

____

15. **(i)** Is sampla de dhath fionnuar é ____

(ii) Is sampla de dhath teolaí é ____

16. Luaigh buntáiste **amháin** agus míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le gás a úsáid sa teach.

Buntáiste ____

Míbhuntáiste ____

17. Liostaigh **trí** threoirlínte ba cheart a leanúint nuair a bhíonn inneall (meaisín) fuála á úsáid agat.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

18. Ainmnigh bailchríoch fabraice **amháin** agus luaigh an cuspóir a bhaineann léi.

BAILCHRÍOCH FABRAICE	CUSPÓIR
(i) ____________________________	**(i)** ____________________________ ____________________________

19. Luaigh **dhá** chúis a n-úsáidtear cuirtíní sa teach.

(i) ____

(ii) ____

20. Mínigh an téarma ***gabhálas faisin*** ____

____

Tabhair sampla **amháin** de ghabhálas faisin ______________________________________

ROINN B
160 marc

Freagair 4 (ceithre) ceist ón roinn seo.

1. **(a)** Ainmnigh codanna na huibhe a bhfuil na lipéid **1, 2, 3** agus **4** orthu**.**

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

4. ______________________________

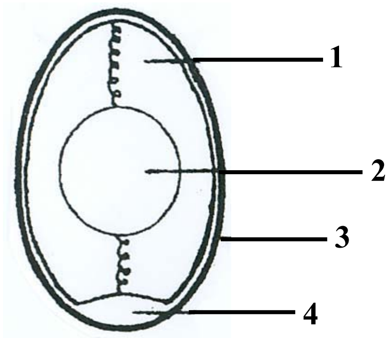

(b) Liostaigh **trí** chúis a mbaineann tábhacht le huibheacha san aiste bia.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(c) Ainmnigh cothaitheach **amháin** nach bhfuil i láthair in uibheacha ____________________

(d) Ainmnigh mias milis **amháin** agus mias neamh-mhilis **amháin** ina n-úsáidtear uibheacha.

MILIS	NEAMH-MHILIS
(i) ______________________	**(i)** ______________________

(e) Liostaigh na treoirlínte ba cheart a leanúint nuair a bhíonn uibheacha á gceannach agus á stóráil.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(iv) ______________________________

2. **(a)** Luaigh **<u>trí</u>** chúis a ndéantar roinnt bianna a chócaráil sula n-itear iad.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(b) Mol modh cócaireachta **<u>difriúil</u>** do **<u>gach ceann</u>** de na bianna seo a leanas:

BIA	MODH CÓCAIREACHTA
Pasta	
Cístí na banríona	
Slisíní Bagúin	
Sicín iomlán	
Úlla cócaireachta	

(c) Tabhair cúis **<u>amháin</u>** le **<u>gach ceann</u>** díobh seo a leanas:

(i) go mbriseann iasc úr as a chéile le linn cócaireachta in ola ______________________________

(ii) go n-éiríonn feoil righin ______________________________

(iii) go bpléascann ispíní le linn cócaireachta in oigheann micreathoinne ______________________________

(iv) go dtiteann císte spúinse sa lár ______________________________

(d) Céard a chiallaíonn **'*al dente*'** nuair a bhíonn pasta á chócaráil? ______________________________

3. **(a)** Céard is tomhaltóir ann? ______________________________

____

(b) Liostaigh **<u>trí</u>** cheart agus **<u>trí</u>** fhreagracht tomhaltóra.

Cearta

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

Freagrachtaí

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(c) **(i)** Ainmnigh áisíneacht **<u>amháin</u>** a chuireann eolas ar fáil don tomhaltóir.

____

(ii) Mínigh conas a chosnaíonn an áisíneacht atá ainmnithe agat tomhaltóirí.

____

____

____

(d) Déan sceitse de shiombail sábháilteachta a mbeadh tomhaltóir ag súil léi a bheith ceangailte d'fhearas leictreach.

Sceitse

4. **(a)** Ainmnigh na codanna den chraiceann a bhfuil na lipéid **A, B, C** agus **D** orthu.

A. ______________________

B. ______________________

C. ______________________

D. ______________________

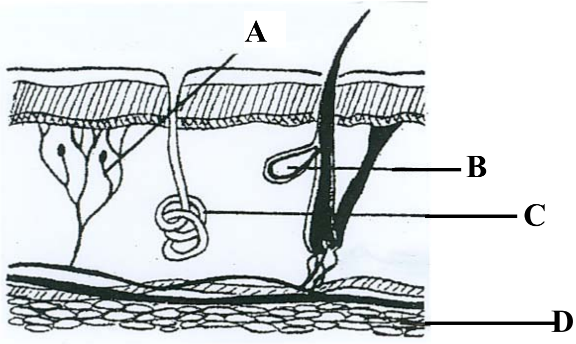

(b) Roghnaigh an focal ceart as an liosta seo a leanas chun **gach ceann** de na habairtí seo a leanas a chríochnú.

soithí fola **néaróga** **faireoga allais** **faireoga ola** **cealla saille**

(i) Ligeann na ____________________ dúinn mothuithe, mar shampla teas, a bhraith.

(ii) Tugann na ____________________ ocsaigin agus cothaithigh don chraiceann.

(iii) Táirgeann na ____________________ substaint a thaisíonn an craiceann.

(iv) Cuidíonn na ____________________ chun an corp a insliú.

(v) Baineann na ____________________ fuíoll as an gcorp trí na póireacha.

(c) **(i)** Conas is féidir leis an iomarca nochtadh don ghrian dochar a dhéanamh do chraiceann an duine?

____

____

(ii) Luaigh **dhá** threoirlínte ba cheart a leanúint agus tú ag luí faoin ngrian.

(i) ____

(ii) ____

(d) Liostaigh **trí** bhealach inar féidir le déagóirí leathadh aicne a chosc.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

5. **(a)** Liostaigh **ceithre** phointe ba cheart a chur san áireamh nuair a bhíonn cuisneoir tí á cheannach.

(i) ____________________

(ii) ____________________

(iii) ____________________

(iv) ____________________

(b) Luaigh **trí** bhuntáiste a bhaineann le cuisneoir a úsáid.

(i) ____________________

(ii) ____________________

(iii) ____________________

(c) Maidir le bia a stóráil i gcuisneoir, mínigh cén fáth a bhfuil sé tábhachtach:

(i) an doras a oscailt a laghad agus is féidir ____________________

____

(ii) ligint do bhia cócaráilte fuarú ____________________

____

(iii) bia a bhfuil boladh láidir as a chlúdach ____________________

____

(d) Ainmnigh **trí** chineál pacáistithe atá oiriúnach chun bia a stóráil i gcuisneoir agus mol bia **difriúil** a bhfuil **gach** cineál pacáistithe atá ainmnithe agat oiriúnach dó.

CINEÁL PACÁISTITHE	**BIA OIRIÚNACH**
(i) ____________	**(i)** ____________
(ii) ____________	**(ii)** ____________
(iii) ____________	**(iii)** ____________

6. **(a)** Luaigh **trí** úsáid is féidir a bhaint as teicstílí sa teach.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(b) Ainmnigh, déan sceitse agus déan cur síos ar airteagal tí atá déanta agat mar chuid de do Staidéar Teicstíle.

Ainm ______________________________

Cur Síos ______________________________

____

____

____

____

____

____

Sceitse

(c) Ainmnigh an fhabraic/na fabraicí a d'úsáid tú chun an t-airteagal tí a dhéanamh ________

____

(d) Liostaigh **trí** phointe a chuir tú san áireamh nuair a bhí an fhabraic/na fabraicí á roghnú agat don airteagal tí.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(e) Déan cur síos ar ghné ornáideach a bheadh oiriúnach don airteagal atá déanta agat.

____

____

____

____

Leathanach Bán